

1. pisni izpit iz Fizike 1 za biokemike, 20.1.2014

Kjer je potrebno, vzemi $g = 9.81 \text{ m/s}^2$.

1. V zabaviščnem parku vrtiljak poganja elektromotor, ki ustvari navor 500 Nm. Vztrajnostni moment samega vrtiljaka je $J = 1200 \text{ kgm}^2$, na obodu z radijem 5 m pa sedijo še trije ljudje z masami 30, 80 in 90 kg. Kolikšen obodni pospešek čutijo obiskovalci, ko začne vrtiljak pospeševati iz mirovanja? Primerjaj vrednosti centripetalnega in obodnega pospeška, ki ga čutijo ljudje po 10 s pospeševanja? (*)Izračunaj končno obodno hitrost vrtiljaka, če upoštevaš, da se zaradi trenja pojavi zaviralni navor $M_z = k_z\omega$, kjer je $k_z = 200 \text{ Nms}$. [+0.25 točke]

2. Uro poganja matematično nihalo z nihajnim časom $t_0 = 1 \text{ s}$. Kolikšna je dolžina vrvice takšnega nihala? Kolikšna je maksimalna hitrost uteži, če je amplituda nihanja 5° ? Na površini Marsa izmerimo, da ta ura v 60 min nameri le 37 min. Kolikšen je gravitacijski pospešek na Marsu?

3. Balistično nihalo je sestavljeno iz lesene klade z maso 5 kg, ki visi na lahki vrvi dolžine 1.5 m. V klado vodoravno prileti kroglica mase 20 g s hitrostjo $v_0 = 600 \text{ m/s}$. S kolikšno hitrostjo kroglica izstopi iz klade, če se je nihalo odklonilo za 15° ? Kolikšna je bila povprečna zaviralna sila na kroglico na 10 cm dolgi poti skozi leseno klado?

4. V pokončni valjasti posodi z volumnom $V_1 = 0.5 \text{ l}$ imamo zrak ($M = 29 \text{ g/mol}$) pri tlaku $p_1 = 100 \text{ kPa}$ in s temperaturo $T_1 = 300 \text{ K}$. Posoda je od zgoraj zaprta s premičnim batom površine $S = 25 \text{ cm}^2$, ki se lahko premika v navpični smeri. Ko na bat postavimo utež z maso 5 kg, se plin adiabatno skrči, dokler se ne vzpostavi mehansko ravnovesje (točka (2) na diagramu p - V). Kolikšna sta volumen in temperatura v točki (2)? Razmerje specifičnih toplot je $\kappa = 1.4$. Plin se nato začne izobarno ohlajati do začetne temperature T_1 (točka (3)). Kolikšen je volumen zraka v točki (3)?

